

# Srbští demonstranti zvyšují nároky na ukradené volby

 [politico.eu/article/serbia-protesters-ramp-up-claims-stolen-election](https://politico.eu/article/serbia-protesters-ramp-up-claims-stolen-election)

Una Hajdari

December 27, 2023

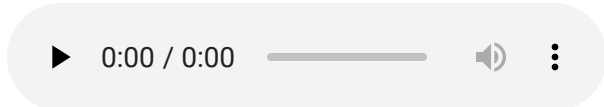
Příznivci opozice se pokoušejí vstoupit do budovy bělehradské městské rady během demonstrace v Bělehradě 24. prosince 2023 | Oliver Bunic/AFP přes Getty Images

Autor: [Una Hajdari](#)

27. prosince 2023 15:35 SEČ

7 minut čtení

Chcete-li si tento článek poslechnout, stiskněte tlačítko Přehrát



Vyjádřeno umělou inteligencí.

BĚLEHRAD – Mladí lidé a studenti, kteří v poledne v Bělehradě přecházejí mezi hraním fotbalu a živým tancem na přechodu ulice, by mohli oklamat přihlížejícího, aby si myslel, že se chtějí jen dobře pobavit.

Pouze jejich plakáty a občasné skandování prozrazují, že blokují ulici na protest proti tomu, co považují za nekontrolovatelné nesrovnalosti v srbských volbách 17. prosince, které čelily neobvykle ostré kritice z Bruselu kvůli potřebě zlepšit volební proces.

24. prosince zaútočila protipokojevá policie na demonstranty, kteří se shromáždili k bělehradské radnici a měli tam rozbitá okna, a zbili některé demonstranty. Po těchto střetech demonstrace tento týden nevykazují žádné známky zpomalení, přičemž tisíce lidí požadují propuštění desítek spoludemonstrantů, o nichž tvrdí, že jsou ve vazbě.

Volební pozorovatelé vznesli vážné otázky ohledně způsobu vedení voleb v kandidátské zemi EU, kde je populistický prezident Aleksandar Vučić široce obviňován z podkopávání demokratických standardů, svobod tisku a nezávislosti veřejných institucí. Po hlasování EU uvedla, že se „obává, že volební proces vyžaduje hmatatelné zlepšení a další reformy“, a vyzvala k prošetření nesrovnalostí.

**Může se vám líbit**

---

### **Nejlepší průvodce vánočními dárky POLITICO pro nejošklivější politický lup**

---

Autor: Elena Giordano

### **Polští autodopravci zastavili blokádu na ukrajinském hraničním přechodu**

---

Autor: Gabriel Gavin

### **Izrael „vytváří masivní překážky“ pomoci Gaze, říká šéf OSN**

---

Napsal Gregorio Sorgi

V úterý večer demonstranti pochodovali směrem k Justičnímu paláci a požadovali propuštění zatčených demonstrantů. „Jediná osoba, která musí být vyslychána v této budově, je Aleksandar Vučić, který šel proti ústavnímu pořádku tím, že ukradl svobodnou vůli občanů,“ řekl Nebojša Zelenović, vůdce opozice. "To vše se dělá proto, aby odvrátilo pozornost od ukradených voleb."

Ve znamení geostrategických důsledků protestů proti vládnoucí straně zavážila Moskva díky přátelským vztahům Vučiće s ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Ruský velvyslanec v Bělehradě hraje tradiční kartou, když naznačuje, že povolební protesty jsou vybičovány Západem po vzoru ukrajinského „majdanu“ povstávajícího proti administrativě přátelské k Rusku.

Mnoho obvinění z podvodu závisí na nafouknutých volebních seznamech – včetně falešných jmen a zatlučených voličů – s cílem zmanipulovat výsledky klání o starostu v Bělehradě. Získání hlavního města jde pro Vučićovu Srbskou pokrokovou stranu (SNS) daleko za symbolický význam, protože Bělehrad je také důležitým mocenským centrem, kde mohou jeho kumpáni získat všechny důležité veřejné zakázky.

V pondělním prohlášení Emilija Milenković, jedna ze studentek zapojených do demonstrací, uvedla, že hlavním požadavkem demonstrantů je, že seznam voličů v zemi musí být přezkoumán, „aby se zajistilo, že seznam voličů je čistý“. Studenti se zavázali, že budou své aktivity „postupně radikalizovat“ v závislosti na reakci, kterou dostanou od odpovědných institucí v zemi.

SNS si zajistila 47 procent hlasů v národním parlamentu podle ústřední volební komise, zatímco opoziční blok Srbsko proti násilí dosáhl kolem 24 procent. To Vučićovi umožní vytvořit parlamentní většinu.

V Bělehradě se však závody kousaly hřebíky, SNS se podle městské volební komise pohybuje na 39 procentech a opozice v těsném závěsu kolem 34 procent.

## **Fantomoví voliči**

---

CRTA, jeden z předních volebních pozorovatelů v zemi, bije na poplach kvůli volebním podvodům a trvá na tom, že průzkum „neodráží svobodnou vůli voličů“.

Raša Nedeljkov, programový ředitel CRTA, vyzařuje klid, když chrastí statistiky o tom, co by mohlo být nejkompromitovanějšími srbskými volbami v nedávné historii. To je v příkrém rozporu s jeho zobrazením jako muže „pokoušejícího se destabilizovat Srbsko“, jak učinila premiérka Ana Brnabićová v prohlášení po volbách.



Jednotky pořádkové policie rozhánějí demonstranty u vchodu do budovy bělehradské městské rady | Andrej Isakovic/AFP přes Getty Images

Organizace prostřednictvím své sítě 3 000 pozorovatelů zaznamenala rozsáhlé případy „duplicitních a nafouknutých volebních seznamů, hlasování bez osobních průkazů totožnosti, přítomnost neoprávněných třetích stran“ a další nesrovnalosti. Tvořili významnou část z více než 5 000 pozorovatelů, mezi něž patřily mezinárodní organizace, jako je OBSE a Evropský parlament, které rovněž vyjádřily znepokojení nad velkou rolí prezidenta při řízení demokratického procesu a znepokojujícími praktikami ve volebních místnostech.

"Volební místnosti, které mají největší odchylky nebo největší nárůst nových voličů v Bělehradě, jsou ty, které zaznamenaly jasný nárůst hlasů pro SNS," vysvětlil Nedeljko.

Podle zákona musí všechny strany nasbírat 10 000 podpisů, aby se mohly zúčastnit voleb. „Ze 14 možností v bělehradských volbách jsme zdokumentovali, že sedm seznamů mělo zfalšované podpisy, což je

trestný čin," pokračoval.

Problémy se ještě znásobily, pouze 66 ze 174 obcí uspořádalo místní volby. Pozorovatelé zaznamenali znepokojivý vzorec, kdy se bydliště voličů z nezúčastněných obcí těsně před volbami narychlo měnilo a uměle navyšovalo seznamy voličů na klíčových bojištích, jako je Bělehrad.

Voliči byli také přivedeni ze sousední Bosny a Hercegoviny, která se může pochlubit významnou srbskou populací, která má dvojí občanství, aby volili ve volbách v hlavním městě.

Nedělkov také poznamenal, že vládnoucí strana byla posílena neformálními procedurami – jako je obvyklé měsíce trvající proces potvrzování bydliště voličů a jejich způsobilosti volit tím, že desítky lidí mění adresy najednou – nahrazují ty, které jsou výslovně definovány zákonem.

„Skutečnost, že někdo může provést tak přesnou operaci, nám říká, že byla porušena systémová nebo institucionální integrita pro získávání rezidenčních pobytů a ochranu seznamu voličů,“ zdůraznil.

## **SOS do Bruselu**

---

Kritici voleb, včetně západních pozorovatelů, Vučić obvinil z vměšování se do vnitřních záležitostí. "Byly to nejčistší a nejspravedlivější volby, jaké jsme dosud měli," řekl prezident novinářům během prohlídky staveniště viaduktu u Vrbasu. "Každý ví, že v Bělehradě nemají žádné oprávněné námítky, protože vědí, že všechno bylo čisté... Stejně jako děti nejsou schopni přiznat porážku."

Vučić, který se jinak může pochlubit silnými pracovními vztahy s EU a příslušnými členskými státy, se silně opřel o podporu ruského velvyslance v Srbsku Alexandra Botsana-Kharčenka, který tvrdí, že rozvědky potvrzují vměšování Západu do Srbska.

„Opozice zahájila protesty, které jsou povzbuzovány a podporovány zvenčí,“ řekl kremelské propagandistické stanici Rusko 24. „Má [Vučić] nezvratné důkazy, že podněcování a podpora pochází ze Západu,“ pokračoval Botsan-Kharchenko a tvrdil, že jde o protože Srbsko odmítlo uvalit sankce na Moskvu po totální invazi na Ukrajinu.

CRTA však tvrdí, že její požadavky jsou jednoduše v souladu se základními demokratickými principy – těmi, které by mělo Srbsko jako kandidátská země EU dodržovat. Ve skutečnosti pevně věří, že by se volby neměly hned opakovat.

„Opakování voleb by za těchto okolností vedlo ke stejné situaci, v jaké jsme nyní, nebo ještě k horšímu,“ vysvětlil Nedělkov a trval na tom, že nejprve je nutný nezávislý audit.



Příznivci opozice se účastní pochodu během protestu v Bělehradě, 26. prosince 2023 | Vladimir Zivojinovic/AFP přes Getty Images

K tomu mohou potřebovat pomoc EU nebo jiných odborných orgánů.

"Je naprosto nezbytné, aby byla tato otázka internacionalizována, protože země v tuto chvíli nemá kapacitu tuto otázku řešit sama demokratickými prostředky, protože úřady popírají existenci jakéhokoli problému," řekl.

Jedna z klíčových vůdců opozice, Marinika Tepić, zahájila hladovku krátce po nedávných volbách a utábořila se v budově ústřední volební komise.

Její stav se od té doby zhoršil a viditelně křehká Tepićová trvá na tom, že bude pokračovat v protestech, dokud mezinárodní společenství nezareaguje na to, co se v zemi děje.

„Je to také test pro vládu, která má prokázat, zda jsou skutečně oddaní hodnotám EU a dalším hodnotám, které prosazují,“ uzavřel Nedeljko.